



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum istæ relationes temporales sint in Deo secundum rationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Ad hunc modum dicendum, qd licet doctor incipiat a rebus, tamen alio modo recipiuntur rerum concepciones in mente doctoris qd sunt in natura rei, quia unumquodque recipitur in altero per modum recipientis: patet enim qd conceptiones in mente doctoris sunt immateriales, & materialiter in natura.

Ad xi. dicendum, qd distinctio ista relatiuorum secundum esse, & fm diei, nihil facit ad hoc, qd sit relatio realis. Quaedam enim sunt relatiua fm esse, quae non sunt realia, sicut dextrum & sinistrum in columna; & quaedam sunt relatiua fm diei, quae tamen important relationes reales, sicut patet de scientia & sensu. Dicuntur n. relatiua secundum esse, quando nomina sunt imposita ad significandas ipsas relationes: relatiua vero secundum diei, quando nomina sunt imposita ad significandas qualitates, vel aliquid huiusmodi principaliter, ad quae tamen consequuntur relationes. Nec quantum ad hoc differunt, utrum sint relationes reales vel rationis tantum.

Ad vltimum dicendum, qd licet posito vno relationum ponatur aliud, non tamen oportet, qd eodem modo ponatur vtrumque, sed sufficit qd vnum ponatur secundum rem, & aliud secundum rationem.

ARTICVLVS XII

Trum istae relationes temporales sint in Deo secundum rationem.

Non est mo queritur, utrum istae relationes temporales sint in Deo fm rationem. Et v. q. non. Ratio, cui non rident res, est casta & vana: sicut Boetius dicit: sed istae relationes non sunt in Deo secundum rem, vt ex praedictis patet. esset ergo ratio casta & vana, si essent in Deo secundum rationem.

¶ 2. Praet. Quae sunt secundum rationem tantum, non attribuuntur rebus, nisi secundum qd sunt in intellectu, sicut genus & species & ordo: sed hmoi relationes tpales non attribuuntur Deo, secundum qd est in intellectu nostro tantum, sic n. nihil esset dictu, Deus est Dominus, quam Deus intelligitur creatoris praesse, quod patet esse falsum, ergo huiusmodi relationes non sunt secundum rationem in Deo.

¶ 3. Praet. Hoc nomen, Dns, relationem significat, cum sit relatiuum secundum esse: sed Deus est Dns non secundum rationem tantum, ergo nec hmoi relationes sunt in Deo secundum rationem tantum.

¶ 4. Praet. Nullo intellectu creato exire, Deus adhuc est Dominus & creator, non aut essent res rationis nullo intellectu creato existeret, ergo Dominus & creator & hmoi non important relationes: ratio ista non.

¶ 5. Praet. Id quod est fm rationem nostram tantum, non fuit ab eterno: sed aliqua relationes Dei ad creaturam fuerunt ab eterno, sicut relationes importate in noie scie & praedestinationis: ergo hmoi relationes non sunt in Deo secundum rationem tantum.

SED CONTRA est, qd nota significat rationes sine intellectu, vt dicitur in principio Perihet. constat autem ista nomina relatiue dici, ergo oportet huiusmodi relationes secundum rationem esse.

RESPON. Dicendum, qd sicut realis relatio consistit in ordine rei ad rem: ita relatio rationis consistit in ordine intellectu. Quod quidem dupliciter potest contingere. Vno modo fm, qd iste ordo est adiuuentus per intellectum, & attributus ei qd relatiue dicitur. Et huiusmodi sunt relationes quae attribuuntur ab intellectu rebus intellectis, prout sunt intellectae,

sicut relatio generis & speciei: has enim relationes ratio adiuuenit considerando ordinem eius, qd est in intellectu ad res quae sunt extra, vel et ordinem intellectuum adiuuenit. Alio modo secundum qd huiusmodi relationes consequuntur modum intelligendi, videlicet, qd intellectus intelligit aliquid in ordine ad aliud, licet illum ordinem intellectus non adiuueniat, sed magis ex quadam necessitate consequatur modum intelligendi. Et hmoi relationes intellectus non attribuit ei, quod est in intellectu, sed ei quod est in re. Et hoc quidem contingit secundum quod aliqua non habentia secundum se ordinem, ordinate intelliguntur: licet intellectus non intelligat ea habere ordinem, quia sic esset falsus. Ad hoc autem qd aliqua habeant ordinem, oportet qd utrumque sit ens & utrumque distinctum: quia eiusdem ad seipsum non est ordo, & utrumque ordinabile ad aliud. Quandoq; autem intellectus accipit aliqua duo vt entia, quorum alterum tantum, vel neutrum est ens, sicut cum accipit duo futura, vel vnum presentens & aliud futurum, & intelligit vnum cum ordine ad aliud, dicens alterum esse prius altero. Vnde istae relationes sunt rationis tantum, vt potest modum intelligendi consequentes. Quandoque vero accipit unum ut duo, & intelligit ea cum quodam ordine, sicut cum dicitur aliquid esse idem sibi. Et sic talis relatio est rationis tantum. Quandoque vero accipit aliqua duo, vt ordinabilia adiuuenit, inter quae non est ordo medijs, immo alterum ipsorum essentialiter est ordo: sicut cum dicitur relationem accidere subiecto: vnde talis relatio relationis ad quodcumque aliud, rationis est tantum. Quandoque vero accipit aliquid cum ordine ad aliud, in quantum est terminus ordinis alterius ad ipsum, licet ipsum non ordinetur ad aliud: sicut accipiendo scibile vt terminum ordinis scientiae ad ipsum, & sic cum quodam ordine ad scientiam, nomen scibilis relatiue significat: & est relatio rationis tantum. Et similiter aliqua nomina relatiua Deo attribuit intellectus noster, in quantum accipit Deum, vt terminum relationum creaturarum ad ipsum, vnde huiusmodi relationes sunt rationis tantum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd in huiusmodi relationibus aliquid respondet ex parte rei. Relatio creaturae ad Deum. Sicut enim scibile dicitur relatiue, non quia ipsum referatur ad scientiam, sed quia scientia referatur ad ipsum, vt habetur 5. Metaph. ita Deus dicitur relatiue, quia creaturae referuntur ad ipsum.

AD SECUNDUM dicendum, qd ratio illa procedit de illis relationibus rationis, quae sunt per rationem inuenta, & rebus in intellectu existentibus attributa. Tales autem non sunt relationes istae, sed consequentes modum intelligendi.

AD TERTIUM dicendum, qd sicut aliquis est idem sibi realiter, & non solum secundum rationem, licet relatio sit fm rationem tantum propter hoc, qd relationis causa est realis, scilicet vnitas substantiae, quam intellectus sub relatione intelligit, ita potestas eorum cendi subditos est in Deo realiter, quam intellectus intelligit in ordine ad subditos propter ordinem subditorum ad ipsum: & propter hoc dicitur dominus realiter, licet relatio sit rationis tantum. Et eodem modo apparet qd dominus esset, nullo existente intellectu. Vnde patet solutio ad quartum.

AD QUINTUM dicendum, qd relatio scientiae Dei, ad creaturam non est primo & p se, vt dictum est prius, sed ad essentiam creatoris, per quam Deus omnia scit.

Quaest. dist. Thoma. K 4 QVAE.

Li. 5. com. te. tom. 1.

Li. 5. com. te. tom. 1.

Li. 5. com. te. tom. 1.

In corp. art. & art. prec.